

Prvá pomoc Slovensku:

priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám

(Aktualizácia 17)

október 2021

Matúš Baliak

Štefan Domonkos

Lucia Fašungová

Branislav Hábel

Tadeáš Chujac

Ján Komadel

Marcela Veselková

Pod'akovanie

Autori ďakujú Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, jednotlivým úradom práce, Sociálnej poisťovni, ako aj Infostatu za poskytnutie údajov nevyhnutných na spracovanie tohto komentára.

Zhrnutie¹

Tento komentár predstavuje v poradí sedemnástu aktualizáciu analytického komentára ISP zverejneného 29. mája 2020 s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o opatreniach prijatých na podporu ekonomiky SR v čase mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou COVID-19 (pozri bližšie Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a). Sériou týchto publikácií ISP reaguje na pretrvávajúci záujem verejnosti o dáta súvisiace s využívaním ekonomickej pomoci štátu organizovanej pod záštitou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR).

Koncom marca 2020 schválila vláda SR opatrenia zamerané na zmiernenie ekonomických dopadov pandémie COVID-19. Najprv boli schválené nové typy sociálnych dávok v podobe pandemického nemocenského a ošetrovného, následne vláda predstavila aj opatrenia priamej pomoci na udržanie pracovných miest v rámci tzv. „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Paralelne s týmito opatreniami umožnila novelizácia zákona o sociálnom poistení odklad alebo odpustenie odvodov na sociálne poistenie pre niektorých zamestnávateľov. V čase prípravy sedemnásťtej aktualizácie komentára už neplatí núdzový stav na území Slovenska, ktorý bol zrušený uplynutím 14. mája 2021. Stále je vyhlásený mimoriadny stav a finančná podpora prostredníctvom opatrení „Prvej pomoci“ sa bude vyplácať do konca roka 2021. Výška a poskytovanie príspevkov za júl roka 2021 sa však naviazal cez tzv. Covid automat na vývoj epidemickej situácie.² Z dôvodu stabilnej epidemickej situácie sa finančné príspevky prostredníctvom nástrojov „Prvej pomoci“ za august nebudú vyplácať. Poskytovanie príspevkov za mesiace september až december 2021 bude prebiehať, avšak v rozsahu, ako počas prvej vlny pandémie, okrem opatrenia 3B, ktoré bude vynechané.³

Podľa dát dostupných k 30. septembru 2021 uzavreli úrady práce, sociálnych vecí a rodiny so zamestnávateľmi a SZČO dotknutými mimoriadnou situáciou viac ako 202 tisíc dohôd o poskytovaní pomoci. Na základe týchto dohôd sa rozdelila pomoc v celkovej výške bezmála 2,08 miliardy eur. Uvedenou sumou sa podporila približne tretina pracovných miest v ekonomike.⁴ Cez „Prvú pomoc“ boli za obdobie marec až december 2020 podporené necelé 3 milióny mesačných pracovných miest⁵ („človekomesiacov“, zamestnancov alebo SZČO), čo znamená, že priemerný mesačný počet podporených dosahuje takmer 300 tisíc pracujúcich. Za január a február 2021 presiahol priemerný počet podporených pracovníkov hranicu 350 tisíc. Podľa dostupných údajov za obdobie marec až júl 2021 sledujeme postupný útlm v počte podporených mesačných pracovných miest. Za marec 2021 sa finančne podporilo takmer 323 tisíc mesačných pracovných miest, za apríl takmer 321 tisíc a za máj viac ako 271 tisíc mesačných pracovných miest. Čísla za jún a júl potvrdzujú klesajúci trend. Podľa aktualizovaných údajov sa za jún podporilo viac ako 227 tisíc mesačných pracovných miest a za júl k 30. septembru sa podporilo približne 77 tisíc mesačných pracovných miest. Za august sa „Prvá pomoc“ nevypláca, a preto sa počet podporených mesačných pracovných miest rovná nule. Celková uhradená suma za obdobie marec až december 2020 predstavovala viac ako 997 miliónov eur. Za január až máj 2021 bolo vyplatených bezmála 934 miliónov eur, za jún viac ako 122 miliónov eur a za júl sa vyplatená pomoc blíži k hranici 26 miliónov eur.

¹ Ak nie je inak uvedené, dáta o „Prvej pomoci“ vychádzajú z informácií aktualizovaných k 30. septembru 2021. Údaje o ostatných formách pomoci sú aktuálne ku konkrétnym dňom v roku 2021 s poznámkou uvedenou v texte. Vzhľadom na plánované predĺženie pomoci až do konca roka 2021 očakávame finálne údaje o jednotlivých formách pomoci až v priebehu prvého kvartálu roka 2022.

² Návrh na zmenu podmienok a predĺženie obdobia realizácie „Prvej pomoci“ do 31.12.2021 a prepojenie „Prvej pomoci“ na Covid automat bol predložený na rokovanie vlády a schválený 9. júna 2021 (materiál č. UV-10558/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

³ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 10. augusta 2021 (materiál UV-16464/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

⁴ Dáta o podporených pracovných miestach sú za marec 2020 až júl 2021; vzhľadom na postupné spracovanie ďalších žiadostí možno očakávať aj postupný nárast všetkých uvedených indikátorov. Uvedené údaje vychádzajú z dát dostupných k 30. septembru 2021 a predstavujú horný odhad počtu podporených pracujúcich, ktorý abstrahuje od možnosti paralelného čerpania pomoci z viacerých opatrení na jedno pracovné miesto.

⁵ Výrazná korekcia v počte podporených mesačných pracovných miest od októbra do decembra 2020 je dôsledkom dodatočnej úpravy metodiky vykazovania počtu podporených pracovných miest.

Keďže za posledný z uvedených mesiacov bolo možné požiadať o finančný príspevok do 30. septembra, predpokladáme, že uvedené sumy by sa mali postupne približovať k finálnemu čerpaniu za jednotlivé mesiace.

Nástroje „Prvej pomoci“ naďalej využívajú najintenzívnejšie mikropodniky. Tento trend je viditeľný aj na aktualizovaných číslach za júl. Dostupné údaje za tento mesiac zároveň potvrdzujú ďalšie zintenzívnenie čerpania u tejto kategórie podnikov, keď podniky s maximálne 9 zamestnancami čerpajú takmer dve tretiny vyplatenej „Prvej pomoci“ za júl. Od začiatku roka 2021 zaznamenávame odlišný vývoj u malých a stredných firiem, ktorých podiel na vyplatenej „Prvej pomoci“ postupne klesá, čo potvrdzujú aj júlové údaje. U kategórie veľkých podnikov sledujeme medzimesačné pohyby v podiele čerpania v oboch smeroch. Zatiaľ čo počas prvých štyroch mesiacov nového roka sme zaznamenali postupné znižovanie podielu, tak dáta za máj až júl ukazujú postupný nárast v podiele vyplatenej „Prvej pomoci“.

Pomoc naďalej prúdi prevažne do priemyselnej výroby, stavebníctva, veľkoobchodu a maloobchodu, čo potvrdzujú aj aktualizované údaje za júl 2021. Kým do konca roka 2020 prúdil najväčší objem pomoci do priemyselnej výroby, tak za mesiace prvého kvartálu 2021 sme zaznamenali postupný nárast u podnikov pôsobiacich vo veľkoobchode a maloobchode, ktoré využívali nástroje „Prvej pomoci“ najintenzívnejšie. Za mesiac apríl došlo k opätovnej výmene, keď podniky pôsobiace v odvetví priemyselnej výroby čerpali najväčšiu časť pomoci, čo pokračuje aj v ďalších mesiacoch s postupným nárastom podielu týchto firiem. V rovnakom časovom horizonte sledujeme postupné utlmovanie čerpania u firiem pôsobiacich v ubytovacích a stravovacích službách. Podávanie výkazov a žiadostí za júl bolo otvorené do 30. septembra preto očakávame, že prezentované údaje za júl by sa mali približovať finálnemu stavu čerpania.

Spomedzi opatrení predstavovalo opatrenie 3B s odstupňovaným paušálnym príspevkom na zamestnanca viac ako polovicu celkovej vyplatenej sumy za jednotlivé mesiace od mája 2020 do januára 2021. Do marca klesol podiel tohto opatrenia na menej ako 44 %, ale za obdobie apríl až jún evidujeme opätovný nárast nad hranicu 46 %. Z dôvodu zmien v pravidlách „Prvej pomoci“ platných od júla 2021 sa poskytovanie opatrenia 3B zastavilo, a preto za tento mesiac výrazne vzrástli podiely ostatných opatrení. Opatrenie 3B nebude možné využiť ani za obdobie september až december 2021. Najintenzívnejšie je podľa aktualizovaných údajov za júl využívané opatrenie 2, ktorého podiel na vyplatenej „Prvej pomoci“ od januára vzrástol z asi jednej štvrtiny na takmer jednu tretinu v júni a v júli, keď sa už neposkytovalo opatrenie 3B, presiahol podiel opatrenia 2 jednu polovicu celkovej vyplatenej sumy. Druhé najviac využívané opatrenie za júl je opatrenie 3A s podielom blízko 42 %. S ďalším spracovaním výkazov a žiadostí za júl 2021 očakávame dodatočné korekcie v relatívnej intenzite čerpania, ale prezentované hodnoty v sedemnástej aktualizácii už majú výpovednú hodnotu aj o finálnom využití jednotlivých opatrení, nakoľko možnosť požiadať o pomoc za júl bola otvorená do konca septembra.

Priemerná suma podpory na jedno pracovné miesto mala v letných mesiacoch roka 2020 mierne klesajúci trend a v septembri dosiahla 271 eur. Navýšenie príspevkov v rámci prechodu na „Prvú pomoc +“ sa prejavilo už v dátach za október, november a december. Tento trend pokračoval aj v januári, keď priemerná podpora na jedno pracovné miesto dosiahla 514 eur. Príspevky za obdobie február až jún 2021 boli vyplácané podľa rozšírenej schémy „Prvá pomoc ++“, čo sa prejavilo aj vo výške priemernej finančnej podpory na jedno pracovné miesto. Podľa dostupných údajov k 30. septembru sa finančná pomoc na jedného zamestnanca za február a marec ustálila v blízkosti 604 eur, respektíve 618 eur. Za apríl až jún sme zaznamenali zastabilizovanie priemernej pomoci nad úrovňou 535 eur. Aktualizované čísla za júl dokumentujú zníženie v priemernej výške finančného príspevku až k hranici 330 eur, a to najmä v dôsledku prechodu na „Prvú pomoc“, ktorá sa využívala počas prvej vlny pandémie, s výnimkou opatrenia 3B, ktorého používanie sa zastavilo.

Nad rámec uvedených opatrení bolo súčasťou podporného programu aj prispôbenie systému sociálneho zabezpečenia novej situácii v podobe vytvorenia tzv. pandemických dávok. Počas prvého roka pandémie (marec 2020 až február 2021) bolo vyplatených o 453 403 viac dávok ošetrovného, čo predstavovalo nárast výdavkov o takmer 148 miliónov eur. V druhom roku pandémie (marec až september 2021) vzrástli výdavky

na dávku ošetrovné v porovnaní s predpandemickým obdobím v roku 2019 o dodatočných 22 miliónov eur (194 %).

Počas prvého roka pandémie výrazne vzrástlo aj vyplácanie dávok nemocenské. V porovnaní s obdobím pred vypuknutím pandémie vzrástol počet vyplatených dávok o 571 676, čo sa premietlo aj do zvýšenia výdavkov o takmer 190 miliónov eur. V druhom roku pandémie (marec až september 2021) vzrástli výdavky na nemocenské v porovnaní s obdobím pred pandemiou o dodatočných 145 miliónov eur (56 %).

Úvod

Tento dokument je v poradí sedemnástu aktualizáciou analytického komentára ISP z 29. mája 2020, ktorý bol zverejnený s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o opatreniach prijatých na podporu ekonomiky SR v čase mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou COVID-19 (pozri bližšie Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, 2020b, 2020c; Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, Veselková, & Vojtechová, 2020; Baliak, Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, 2020b).⁶ Vláda SR vyhlásila 12. marca 2020 mimoriadnu situáciu pre šírenie ochorenia COVID-19 a postupne prijímala opatrenia na zabránenie šírenia tejto choroby. S cieľom zmierniť dopady pandémie a protipandemických opatrení pripravila vláda hneď niekoľko balíkov pomoci. Dňa 25. marca 2020 vláda schválila **prvú sociálnu pomoc** vo forme tzv. „**pandemických dávok**“ určených rodičom detí a osobám v povinnej karanténe. O šesť dní neskôr, dňa 31. marca 2020, schválila aj tzv. „**Prvú pomoc**“ **zamestnancom, podnikateľom a SZČO**, ktorá pozostáva z viacerých opatrení založených na priamej finančnej podpore pracovných miest a podnikania spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu. Od 1. októbra nahradil „Prvú pomoc“ nový rámec, „Prvá pomoc +“, ktorá priamo nadviazala na svoju predchodkyňu, ale zároveň aj zvýšila rozsah pomoci a rozširuje okruh oprávnených osôb. Uznesením vlády schváleným k 2. februáru 2021 na návrh Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, vláda pružne zareagovala na požiadavku ďalšieho navýšenia finančných príspevkov v podobe „**Prvej pomoci ++**“. Vláda sa snaží promptne reagovať na zhoršenú epidemickú situáciu, s cieľom minimalizovať dodatočné negatívne ekonomické a sociálne následky. Z tohto dôvodu bola prijatá rozšírená verzia „Prvej pomoci +“ v podobe tzv. „Prvej pomoci ++“, ktorá navýšila finančné príspevky, zároveň však došlo k úprave pri výpočte príspevku s cieľom odbremeniť zamestnávateľov od platenia celej výšky odvodov za svojich zamestnancov. Pomoc pre postihnuté subjekty sa na základe pravidiel „Prvej pomoci ++“ vyplácala od februára 2021 až do konca júna 2021. Hoci sa epidemická situácia na Slovensku vyvíjala v posledných mesiacoch priaznivejšie, ako v roku 2020, neznamená to automaticky aj zastabilizovanie ekonomickej kondície podnikov a SZČO, s čím úzko súvisí aj situácia na trhu práce. Vláda sa preto priklonila k sanácii negatívnych dopadov pandémie až do konca roka 2021. Uznesením vlády prijatým 9. júna 2021 sa vyplácanie finančnej pomoci za júl 2021 naviazalo na stav epidemickej situácie cez tzv. Covid automat. Úpravou Covid automatu na základe uznesenia vlády prijatého 10. augusta 2021 dôjde k zmenám v poskytovaní finančných príspevkov prostredníctvom nástrojov „Prvej pomoci“. Za august, aj kvôli priaznivej epidemickej situácii, keď sa viac ako 40 okresov nachádza vo fáze monitoringu, sa vláda rozhodla vypnúť poskytovanie finančnej pomoci. Za obdobie september až december 2021 sa využije forma pomoci, aká bola aplikovaná ešte počas prvej vlny pandémie, tzv. „Prvá pomoc“, avšak okrem opatrenia 3B, cez ktoré sa nebude môcť čerpať finančná pomoc.⁷ Následne od januára 2022 nadobudne účinnosť zákon o podpore v čase skrátenej práce, tzv. *Kurzarbeitu*.

Po mesiaci opäť prinášame novú aktualizáciu komentára ISP o protipandemických opatreniach na podporu ekonomiky. Dokument prezentuje aktualizované údaje za obdobie marec 2020 až júl 2021.

„Prvá pomoc“ zamestnancom, podnikateľom a živnostníkom: zmierňovanie hospodárskych dopadov pandémie pokračuje až do konca roka

Vláda SR 31. marca 2020 schválila balík tzv. „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a živnostníkom s cieľom znížiť dopady koronavírusu na ekonomiku. Priama podpora zamestnávateľov a SZČO sa realizuje v rámci „Prvej pomoci“ prostredníctvom šiestich opatrení spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu. Od dátumu pôvodného schválenia pomoci sa táto podpora opakovane predlžovala s cieľom pomôcť tým segmentom ekonomiky, ktoré sú naďalej ohrozené útlmom ekonomickej aktivity v súvislosti s pandémiou COVID-19. V zmysle posledného rozhodnutia vlády SR budú opatrenia platné do konca roka 2021, pričom

⁶ Pôvodný materiál aj jeho aktualizácie sú dostupné na internetovej stránke ISP institutsocialnejpolitiky.sk/analyticke-komentare/index.html

⁷ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 10. augusta 2021 (materiál UV-16464/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

za obdobie september až december 2021 sa na sanáciu dopadov využije rámec „Prvá pomoc“, ktorý sa aplikoval ešte počas prvej vlny pandémie, s výnimkou opatrenia 3B, ktorého poskytovanie sa zastavilo. Z dôvodu priaznivej epidemickej situácie dôjde za august k dočasnému vypnutiu nástrojov „Prvej pomoci“, a teda čerpať finančnú pomoc za tento mesiac nebude možné. Detaily o jednotlivých schémach platných za obdobie marec 2020 - jún 2021 sú k dispozícii v predošlých publikáciách ISP na tému pomoci ekonomike SR počas mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s pandemiou COVID-19 (Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a) (Baliak, a iní, 2021b).⁸ Tabuľka 1 poskytuje krátke zhrnutie štruktúry opatrení „Prvej pomoci“ platnej od júla 2021 do decembra 2021.

Tabuľka 1 Prehľad opatrení „Prvá pomoc“^{a, c, d} za obdobie júl a september až december 2021

OP	Charakteristika opatrenia	Oprávnený žiadateľ [Cieľová skupina, ak je iná ako žiadateľ]	Výška pomoci
1	finančná podpora pre zamestnávateľov, ktorých činnosť bola obmedzená úradným rozhodnutím: podpora poskytovaná zamestnávateľovi na zamestnanca na prekážke ^b	zamestnávateľia (právnické osoby aj SZČO) mimo VS vzniknutí najneskôr 1.2.2021 [zamestnanci prijatí najneskôr 1.2.2021]	80 % priemerného zárobku zamestnanca za čas strávený na prekážke (max. 1100 € za mesiac)
2	odstupňovaný finančný príspevok v závislosti od poklesu tržieb, ktorý dosahuje najmenej 20 %	nemocensky a dôchodkovo poistené SZČO, ktoré začali vykonávať svoju činnosť najneskôr 1.2.2021, vrátane SZČO so súbehom pracovného pomeru; oprávnené sú aj SZČO, na ktoré sa vzťahujú odvodové prázdniny	pokles tržieb: príspevok za mesiac 20 % – 39,99 %: 180 € 40 % – 59,99 %: 300 € 60 % – 79,99 %: 420 € 80 % a viac: 540 € príjem z pracovného pomeru vedie ku kráteniu príspevku
3A	finančná podpora pre zamestnávateľov, ktorých činnosť bola obmedzená ekonomickým poklesom: podpora poskytovaná zamestnávateľovi na zamestnanca na prekážke ^b	zamestnávateľia (právnické osoby aj SZČO) mimo VS vzniknutí najneskôr 1.2.2021 [zamestnanci prijatí najneskôr 1.2.2021]	80 % priemerného zárobku zamestnanca za čas strávený na prekážke (max. 880 € za mesiac)
4A	finančný príspevok v jednotnej výške pre každého oprávneného žiadateľa	SZČO bez iných príjmov a bez sociálneho poistenia (príjem z pracovného pomeru a dohôd sa pripúšťa), ktoré začali vykonávať svoju činnosť najneskôr 1.2.2021.	210 € za mesiac; príjem dosahovaný z pracovného pomeru a dohôd vedie ku kráteniu príspevku
4B	finančný príspevok v jednotnej výške pre každého oprávneného žiadateľa	jednoosobová s.r.o., ktorá vznikla najneskôr 1.2.2021 a spĺňa podmienky minimálneho obrátu a maximálneho zisku pred zdanením	210 € za mesiac; príjem konateľa dosahovaný z pracovného pomeru a dohôd vedie ku kráteniu príspevku

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2021); Pozn.:^a Detailný opis opatrení je k dispozícii v predchádzajúcich aktualizáciách komentára ISP k „Prvej pomoci“ dostupnej na webstránke www.institutsocialnejpolitiky.sk; ^bprekážka na strane zamestnávateľa v zmysle § 142 Zákonníka práce; ^cpoužitie skratky: CCP=celková cena práce, OP=opatrenie, SZČO=samostatne zárobkovo činná osoba, VS=sektor verejnej správy. ^d Od júla 2021 sa opatrenie 3B neuplatňuje.

⁸ Opatrenie 1 je určené pre tých zamestnávateľov, ktorí boli nútení na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci zavrieť prevádzku. Opatrenie 2 je určené na kompenzáciu SZČO s poklesom tržieb. Opatrenia 3A a 3B sa týkajú tých zamestnávateľov, ktorých sa dotkli negatívne ekonomické dopady mimoriadnej situácie, aj keď sa na nich nevzťahoval úradom vydaný zákaz činnosti. Opatrenie 4A a 4B sa týka tých SZČO a konateľov tzv. jednoosobových s.r.o., na ktorých sa nevzťahuje žiadne zo skôr uvedených opatrení.

Tabuľka 2 predstavuje stav účinný k 1. júlu 2021, keď sa forma pomoci bude odvíjať od stupňa varovania na Covid automate. Uznesením vlády prijatým 9. júna 2021 sa rozhodlo, že vyplácanie finančnej pomoci cez nástroje „Prvej pomoci“ za júl sa naviaže na stupeň Covid automatu. Na základe aktualizovaných pravidiel rozlišujeme 4 fázy, v ktorých sa poskytujú rôzne formy „Prvej pomoci“. V prípade priaznivého vývoja epidemickej situácie sa ekonomická aktivita bude zvyšovať, čím sa potreba sanovať ekonomické následky pandémie bude znižovať, čo odráža aj navrhovaná novela poskytovania finančnej pomoci. Vo Fáze 3, keď bude celoslovenský Covid automat na III., respektíve na IV. stupni varovania, sa využije najštedrejšia „Prvá pomoc ++“. Vo Fáze 2, ak sa celoslovenský Covid automat dostane do I., prípadne do II. stupňa varovania, prejde sa na „Prvú pomoc +“ v upravenej forme bez opatrenia 3B. Opatrenie 3B umožňuje čerpať odstupňovaný finančný príspevok na zamestnanca v závislosti od poklesu tržieb. Fáza 1 nastáva, ak je celoslovenský Covid automat vypnutý, a zároveň sa v stupni monitoringu nachádza najviac 39 okresov. V takomto prípade sa bude poskytovať podpora v rozsahu „Prvej pomoci“, ktorá sa uplatňovala počas prvej vlny pandémie. Podobne ako vo Fáze 2, bude vynechané opatrenie 3B. Fáza 0 predstavuje stav, keď je celoslovenský Covid automat vypnutý, a zároveň je v stupni monitoringu najmenej 40 okresov. V takom prípade sa finančná podpora minimalizuje a podniky nie sú oprávnené čerpať pomoc. Uznesenie vlády prijaté 10. augusta 2021 okrem zmeny Covid automatu, upravuje aj čerpanie finančnej pomoci prostredníctvom nástrojov „Prvej pomoci“. Z dôvodu stabilnej epidemickej situácie sa vláda rozhodla vypnúť poskytovanie finančných príspevkov za august (Fáza 0). Následne sa **od septembra až do decembra 2021 bude využívať „Prvá pomoc“ v rozsahu, aký sa aplikoval ešte počas prvej vlny pandémie, okrem opatrenia 3B (Fáza 1).**

Tabuľka 2 Prepojenie vyplácania „Prvej pomoci“ na Covid automat

Fáza	Stupeň varovania	Uplatnená „Prvá pomoc“	Vynechané opatrenia
Fáza 3	III. a IV. stupeň varovania podľa celoslovenského Covid automatu	„Prvá pomoc ++“ ^a	Bez zmien
Fáza 2	I. a II. stupeň varovania podľa celoslovenského Covid automatu	„Prvá pomoc +“ ^b	Okrem opatrenia 3B
Fáza 1	Bez vyhláseného celoslovenského Covid automatu a zároveň sa v stupni monitoringu nachádza najviac 39 okresov	„Prvá pomoc“ ^b	Okrem opatrenia 3B
Fáza 0	Žiaden z okresov nie je v I. až IV. stupni varovania podľa Covid automatu a zároveň je v stupni monitoringu najmenej 40 okresov	Bez finančnej kompenzácie	

Zdroj: Úrad vlády SR (2021) Pozn.:^aDetailný opis všetkých podmienok opatrení projektu „Prvá pomoc ++“ je k dispozícii v uznesení vlády (Úrad vlády SR, 2021) a v nadväzujúcom oznámení o možnosti predkladania žiadostí ; ^bDetailný opis je k dispozícii v predchádzajúcich aktualizáciách komentára ISP k „Prvej pomoci“ dostupných na webstránke www.institutsocialnejpolitiky.sk.

Tabuľka 3 poskytuje prehľad o hlavných ukazovateľoch čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých opatrení „Prvej pomoci“ k 30. septembru 2021, osobitne za marec 2020 až august 2021. Údaje za mesiace marec 2020 až júl 2021 dostupné k 30. septembru 2021 považujeme za relatívne blízke finálnemu čerpaniu pomoci, nakoľko zamestnávateľa a SZČO mali možnosť požiadať o pomoc za posledný z týchto mesiacov do 30. septembra 2021. Za august sa finančná podpora nebude poskytovať, a preto sú uvedené hodnoty čerpania za tento mesiac nulové.

Tabuľka 3 Čerpanie finančných príspevkov za marec 2020 až august 2021 z projektov prvej pomoci, stav k 30. septembru 2021^a

Opatrenie	Počet podporených subjektov	Počet podporených zamestnancov / SZČO	Finančný príspevok	Priemerná podpora na pracujúceho	Žiadaná suma
marec 2020	80 069	370 449	82 994 321,07 €	224,04 €	83 023 790,69 €
1	13 693	65 586	18 720 905,66 €	285,44 €	
2	39 574	39 574	9 921 658,57 €	250,71 €	
3A	2 648	68 111	18 367 703,09 €	269,67 €	
3B	12 589	185 638	34 770 388,75 €	187,30 €	
4A	10 574	10 574	1 112 130,00 €	105,18 €	
4B	966	966	101 535,00 €	105,11 €	

apríl 2020	94 580	465 526	176 964 906,19 €	380,14 €	177 033 067,79 €
1	11 266	56 510	28 027 678,03 €	495,98 €	
2	47 455	47 455	22 361 593,26 €	471,22 €	
3A	4 547	102 998	44 086 520,02 €	428,03 €	
3B	17 825	245 170	79 671 844,88 €	324,97 €	
4A	12 266	12 266	2 580 285,00 €	210,36 €	
4B	1 127	1 127	236 985,00 €	210,28 €	
máj 2020	77 256	458 952	145 996 787,40 €	318,11 €	146 074 201,05 €
1	4 050	24 663	10 344 347,95 €	419,43 €	
2	41 434	41 434	18 570 871,85 €	448,20 €	
3A	4 478	109 521	41 467 177,96 €	378,62 €	
3B	17 605	273 719	73 593 570,59 €	268,87 €	
4A	8 648	8 648	1 817 794,05 €	210,20 €	
4B	967	967	203 025,00 €	209,95 €	
jún 2020	52 485	278 187	80 894 888,36 €	290,79 €	80 926 125,74 €
1	349	2 106	808 773,32 €	384,03 €	
2	29 944	29 944	13 102 294,17 €	437,56 €	
3A	3 245	79 925	24 679 237,95 €	308,78 €	
3B	12 212	159 554	40 904 662,92 €	256,37 €	
4A	5 977	5 977	1 256 910,00 €	210,29 €	
4B	681	681	143 010,00 €	210,00 €	
júl 2020	41 812	225 304	63 388 720,09 €	281,35 €	63 393 079,37 €
1	78	472	291 817,64 €	618,26 €	
2	23 813	23 813	10 427 341,98 €	437,88 €	
3A	2 701	73 794	20 109 731,58 €	272,51 €	
3B	9 753	121 813	31 421 523,89 €	257,95 €	
4A	4 854	4 854	1 021 545,00 €	210,45 €	
4B	558	558	116 760,00 €	209,25 €	
august 2020	40 562	201 207	56 914 579,88 €	282,87 €	56 925 087,88 €
1	53	135	61 734,02 €	457,29 €	
2	22 618	22 618	9 892 300,00 €	437,36 €	
3A	2 561	52 822	14 496 078,81 €	274,43 €	
3B	10 365	120 716	31 427 592,05 €	260,34 €	
4A	4 394	4 394	927 255,00 €	211,03 €	
4B	522	522	109 620,00 €	210,00 €	
september 2020	42 965	186 128	50 478 973,37 €	271,21 €	50 488 666,60 €
1	71	206	78 648,77 €	381,79 €	
2	24 093	24 093	10 374 756,94 €	430,61 €	
3A	2 618	43 684	10 313 707,99 €	236,10 €	
3B	10 909	112 906	28 609 674,67 €	253,39 €	
4A	4 656	4 656	979 755,00 €	210,43 €	
4B	583	583	122 430,00 €	210,00 €	
október 2020	72 246	255 135	106 888 957,10 €	418,95 €	106 938 754,17 €
1	1 014	3 741	1 335 636,00 €	357,03 €	
2	39 768	39 768	24 846 347,48 €	624,78 €	
3A	4 850	44 801	14 907 676,03 €	332,75 €	
3B	17 503	157 827	63 075 291,32 €	399,65 €	
4A	8 115	8 115	2 454 740,89 €	302,49 €	
4B	883	883	269 265,38 €	304,94 €	
november 2020	82 401	246 894	112 418 621,93 €	455,33 €	113 191 270,82 €
1	1 029	3 684	1 879 727,16 €	510,24 €	
2	45 575	45 575	30 214 587,33 €	662,96 €	
3A	5 135	39 467	15 491 281,51 €	392,51 €	
3B	18 596	146 241	61 199 169,85 €	418,48 €	
4A	10 811	10 811	3 293 207,08 €	304,62 €	
4B	1 116	1 116	340 649,00 €	305,24 €	
december 2020	83 541	265 096	120 427 815,57 €	454,28 €	121 072 240,73 €
1	2 014	10 849	3 492 957,52 €	321,96 €	
2	46 763	46 763	31 185 163,38 €	666,88 €	
3A	5 902	42 597	16 832 307,84 €	395,15 €	

3B	17 786	153 940	65 572 337,67 €	425,96 €	
4A	9 865	9 865	3 014 341,37 €	305,56 €	
4B	1 082	1 082	330 707,79 €	305,64 €	
január 2021	117 776	366 156	188 176 797,14 €	513,93 €	188 422 642,41 €
1	3 374	20 242	11 290 948,82 €	557,80 €	
2	65 039	65 039	47 728 147,03 €	733,84 €	
3A	7 610	49 934	22 500 630,08 €	450,61 €	
3B	24 269	213 646	101 325 740,92 €	474,27 €	
4A	15 885	15 885	4 898 524,84 €	308,37 €	
4B	1 410	1 410	432 805,45 €	306,95 €	
február 2021	120 388	351 372	212 145 298,81 €	603,76 €	212 225 459,24 €
1	3 171	20 960	14 876 408,08 €	709,75 €	
2	70 682	70 682	56 696 216,28 €	802,13 €	
3A	8 144	51 320	30 563 335,94 €	595,54 €	
3B	23 191	193 382	104 718 770,32 €	541,51 €	
4A	13 573	13 573	4 778 851,81 €	352,09 €	
4B	1 455	1 455	511 716,38 €	351,70 €	
marec 2021	115 316	322 618	199 249 692,92 €	617,60 €	199 376 340,93 €
1	3 187	21 002	16 386 408,09 €	780,23 €	
2	69 326	69 326	55 636 414,31 €	802,53 €	
3A	8 426	60 256	35 379 436,83 €	587,15 €	
3B	20 360	158 112	86 952 916,95 €	549,95 €	
4A	12 482	12 482	4 389 270,50 €	351,65 €	
4B	1 440	1 440	505 246,24 €	350,87 €	
apríl 2021	109 099	320 629	180 149 993,08 €	561,86 €	180 163 114,42 €
1	2 465	16 716	7 026 564,22 €	420,35 €	
2	66 699	66 699	52 425 911,64 €	786,01 €	
3A	7 621	65 468	28 693 151,62 €	438,28 €	
3B	20 202	159 702	87 789 372,48 €	549,71 €	
4A	10 709	10 709	3 747 420,87 €	349,93 €	
4B	1 335	1 335	467 572,25 €	350,24 €	
máj 2021	90 352	271 257	154 273 837,83 €	568,74 €	154 284 232,48 €
1	588	2 161	1 326 431,13 €	613,80 €	
2	58 005	58 005	44 701 605,01 €	770,65 €	
3A	5 469	62 025	31 508 314,31 €	507,99 €	
3B	16 737	139 569	73 418 484,84 €	526,04 €	
4A	8 367	8 367	2 922 754,35 €	349,32 €	
4B	1 130	1 130	396 248,19 €	350,66 €	
jún 2021	78 229	227 149	122 082 861,08 €	537,46 €	122 341 177,49 €
1	198	914	457 120,15 €	500,13 €	
2	51 507	51 507	39 548 507,91 €	767,83 €	
3A	4 476	57 014	22 149 584,45 €	388,49 €	
3B	13 697	109 408	57 024 257,02 €	521,21 €	
4A	7 341	7 341	2 565 130,42 €	349,43 €	
4B	965	965	338 261,13 €	350,53 €	
júl 2021	39 335	76 887	25 541 573,36 €	332,20 €	25 542 838,41 €
1	86	859	162 253,72 €	188,89 €	
2	29 903	29 903	13 558 386,55 €	453,41 €	
3A	3 495	40 294	10 630 738,12 €	263,83 €	
3B	0	0	0,00 €	0,00 €	
4A	5 149	5 149	1 051 074,96 €	204,13 €	
4B	682	682	139 120,01 €	203,99 €	
august 2021	0	0	0,00 €	0,00 €	0,00 €
1	0	0	0,00 €	0,00 €	
2	0	0	0,00 €	0,00 €	
3A	0	0	0,00 €	0,00 €	
3B	0	0	0,00 €	0,00 €	
4A	0	0	0,00 €	0,00 €	
4B	0	0	0,00 €	0,00 €	

Zdroj: Informačný systém služieb zamestnanosti, ÚPSVaR. Pozn.: ^a Dáta z Informačného systému služieb zamestnanosti predstavujú predbežné údaje, ktoré sa môžu spätne korigovať, napríklad preradením podporených subjektov v rámci opatrení; ^b Údaje predstavujú počet podporených SZČO. Vzhľadom na charakter opatrení 2 a 4, ISP v prípade týchto opatrení predpokladá nutnú ekvivalenciu počtu podporených subjektov a počtu podporených SZČO (stípeť 3).

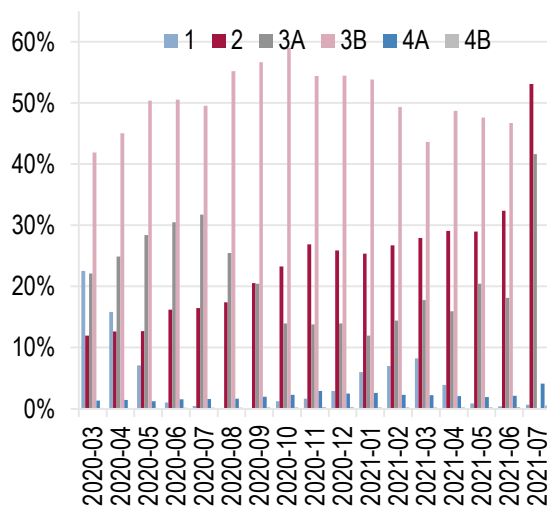
Absolútna výška čerpania v prvej vlne pandémie kulminovala v apríli 2020 a v nasledujúcich mesiacoch alokovaná suma postupne klesala. Tento trend sa zvrátil v októbri, keď sa epidemická situácia na Slovensku zhoršila, čo sa prejavilo aj v objeme čerpania. Rozšírenie okruhu poberateľov a zatriktívnenie finančnej podpory v rámci prechodu na „Prvú pomoc +“ taktiež prispelo k výraznému medzimesačnému skoku v alokovanej sume za október. Medzimesačné zintenzívnenie čerpanej pomoci sme zaznamenali aj za november a december. Tento vývoj vyvrcholil v úvodných dvoch mesiacoch aktuálneho roka 2021. Dostupné údaje dokumentujú kulmináciu v absolútnej výške čerpania finančných prostriedkov v druhej vlne pandémie vo februári 2021, keď sa prostredníctvom opatrení „Prvej pomoci“ vyplatilo viac ako 212 miliónov eur. Táto suma preyšuje aj maximum zaznamenané počas prvej vlny pandémie, ktorým bolo 177 miliónov eur za apríl 2020.⁹ Objem vyplatenej pomoci za marec 2021 presiahol na základe aktualizovaných údajov hranicu 199 miliónov eur. Za apríl sa absolútna výška pomoci dostala nad úroveň 180 miliónov eur a za máj sa vyplatila pomoc v objeme cez 154 miliónov eur. Postupné utlmovanie čerpanie v absolútnych číslach je badateľné aj za jún, keď sa vyplatilo viac ako 122 miliónov eur. Objem poskytnutej pomoci za júl 2021 na základe aktualizovaných údajov k 30. septembru dosahuje necelých 26 miliónov eur, čo dokážeme zdôvodniť najmä prechodom na rozsah „Prvej pomoci“, ktorý sa aplikoval počas prvej vlny pandémie v kombinácii s postupnou stabilizáciou epidemickej situácie. Avšak naďalej platí, že júlová alokácia bude podliehať dodatočným korekciám s postupným spracovaním žiadostí a mesačných výkazov, ktoré boli prijímané do konca septembra 2021. Prezentované čísla treba naďalej vnímať ako spodný odhad celkovej čerpanej sumy za jednotlivé mesiace, preto je potrebné aj údaje v ďalších častiach interpretovať obdobne.

Najväčšiu časť vyplatenej sumy v mesiacoch máj 2020 až február 2021 stabilne tvorilo opatrenie 3B, ktorého podiel sa v jednotlivých mesiacoch pohyboval okolo polovice celkovej vyplatenej sumy. V marci 2021 podiel opatrenia 3B klesol na menej ako 44 %, ale za obdobie apríl až jún sme pozorovali opätovné oživenie čerpania prostredníctvom tohto opatrenia (Graf 1). V marci 2020 sa vyplatilo cez opatrenia 1 a 3A zhodne niečo cez 22 % celkovej uhrádzanej sumy, ale ich využívanie bolo v nasledujúcich mesiacoch radikálne odlišné. Kým podiel opatrenia 1, určeného pre zamestnávateľov s prevádzkami zatvorenými na základe úradného rozhodnutia, postupne klesal až na úroveň okolo desatiny percenta v auguste, resp. septembri 2020, tak v nasledujúcich mesiacoch najmä v dôsledku vypuknutia druhej vlny pandémie sa jeho podiel na vyplatenej sume „Prvej pomoci“ kontinuálne zvyšoval, až na viac ako 8 % v marci 2021. Epidemická situácia sa začiatkom apríla začala postupne stabilizovať, čo sa pretavilo do obozretného otvárania ďalších segmentov ekonomiky. V nadväznosti na opatrné otváranie ekonomiky sa počet úradne zatvorených prevádzok postupne obmedzoval. Podľa dostupných údajov sa objem pomoci smerujúcich do prevádzok, ktoré sú uzatvorené na základe rozhodnutia ÚVZ zastabilizoval v apríli na úrovni pod 4 %. K 30. septembru sa prostredníctvom opatrenia 1 vyplatilo len menej ako 1 % celkovej pomoci za máj až júl 2021. Takýto vývoj odzrkadľuje pozitívny vývoj epidemickej situácie na území Slovenska za uvedené mesiace. Podiel opatrenia 3A až do júla 2020, naopak, zaznamenal postupný vzostup na takmer 32 %, ale v období od augusta minulého roka začalo využívanie tohto opatrenia postupne ustupovať, až sa dostalo pod 12 % hranicu zaznamenanú v januári. Podľa dostupných údajov sa využívanie opatrenia 3A opäť mierne zvýšilo, za máj a jún až na úroveň blízku 20 %. Podiel opatrenia 3A na vyplatenej „Prvej pomoci“ za júl sa medzimesačne prudko zvýšil až k hranici 42 %. Daný vývoj dokážeme zdôvodniť vypnutím opatrenia 3B, cez ktoré bola v posledných mesiacoch alokovaná najväčšia časť pomoci. Zároveň sme zaznamenali postupné zintenzívnenie využívania opatrenia 2, ktorého podiel medzi marcom 2020 a májom 2021 vzrástol z necelých 12 % na približne 29 % celkovej vyplatenej sumy. Vychádzajúc z aktualizovaných údajov za jún a júl sledujeme ďalší nárast podielu čerpania prostredníctvom tohto opatrenia

⁹ Pri porovnávaní vysokého čerpanie za mesiace v roku 2021 je však potrebné zdôrazniť rozdiely v nastavení a maximálnych výškach podpory medzi „Prvou pomocou“, „Prvou pomocou+“ a „Prvou pomocou++“. Pre bližšie porovnanie, pozri Tabuľku 1.

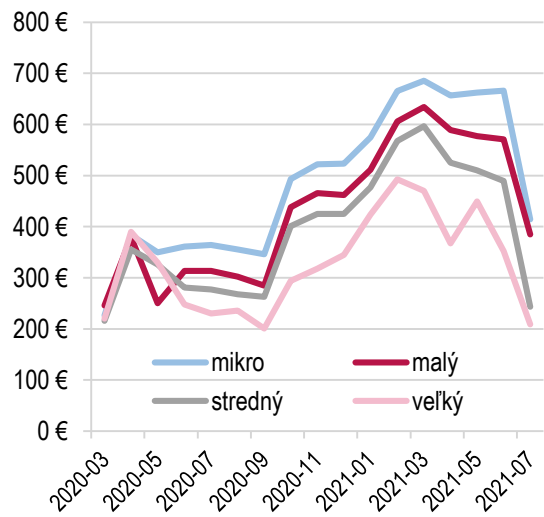
až na úroveň okolo 32 % za jún a viac ako 53 % za júl. V dôsledku zmien v štruktúre „Prvej pomoci“ za júl sa pozastavilo poskytovanie opatrenia 3B, čo navýšilo podiely ostatných opatrení. Za august je poskytovanie „Prvej pomoci“ vypnuté. Od septembra až do konca roka 2021 sa bude, rovnako ako v júli, využívať rámec „Prvej pomoci“ aký sa využíval počas prvej vlny pandémie s výnimkou opatrenia 3B, ktoré sa poskytovať nebude.

Graf 1 Najväčšia časť celkovej sumy podpory je poskytovaná cez opatrenie 3B

Zdroj: ÚPSVaR.

Graf 2 Priemerná podpora na pracujúceho podľa kategórie veľkosti podniku

Zdroj: ÚPSVaR.

Zhoršenie epidemickej situácie na Slovensku v jesenných mesiacoch roku 2020 znamenalo ukončenie trendu postupného poklesu počtu podporených zamestnancov a SZČO z historického maxima 466 tisíc podporených pracovných miest v apríli 2020 na viac ako 186 tisíc v septembri 2020. Za október¹⁰ sme zaznamenali prudký medzimesačný nárast v počte podporených pracovných miest o 69 tisíc, na viac ako 255 tisíc, čo predstavuje medzimesačný nárast o 37 %. Ešte významnejšia medzimesačná zmena nastala v januári, keď sa podporilo o 38 % viac pracovných miest ako za december 2020. Celkový počet podporených pracovných miest za január presiahol 366 tisíc. Údaje za nasledujúce mesiace ukazujú postupný útlm v počte podporených zamestnancov aj vďaka postupnej stabilizácii epidemickej situácie na Slovensku. Na základe aktualizovaných údajov za jún a júl sa počet podporených mesačných pracovných miest naďalej znižuje. Za jún sa cez nástroje „Prvej pomoci“ podporilo viac ako 227 tisíc mesačných pracovných miest a za júl je počet blízko hranice 77 tisíc. Prezentovaný údaj za júl predstavuje spodný odhad, a to z dôvodu postupného spracovania ďalších žiadostí, keďže zasiahnuté subjekty mohli žiadať o pomoc do konca septembra.

V dôsledku zmien v štruktúre „Prvej pomoci“, ktoré začali platiť od októbra 2020, došlo aj k prispôbeniu priemernej výšky pomoci na jedno pracovné miesto. V období medzi júnom až septembrom 2020 sa priemerná podpora na pracujúceho zastabilizovala na hodnotách v rozmedzí 270 až 290 eur. Porovnanie dostupných údajov za september 2020 s obdobím do januára 2021 však ukazujú skok v priemernej výške finančnej podpory. Kým finančný príspevok na jedného pracovníka v septembri dosahoval v priemere 271 eur, tak v novembri došlo k prudkému nárastu na viac ako 455 eur a až takmer 514 eur v januári 2021. Údaje za február a marec dokumentujú ďalšie zvýšenie pomoci na jedno pracovné miesto, a to až k hranici 618 eur za marec, a to najmä v dôsledku prechodu na rozšírený rámec „Prvá pomoc ++“, ktorý sa využíval až do konca júna 2021. Prechod na „Prvú pomoc ++“ je badateľný aj v priemernej výške finančného príspevku za ostatné mesiace. Podľa dostupných údajov za apríl až jún sa priemerná výška pomoci zastabilizovala nad hranicou 535 eur. Úprava podmienok čerpania a s tým spojený prechod na rámec „Prvá pomoc“ za júl ovplyvnil okrem iného aj

¹⁰ Výrazná korekcia v počte podporených mesačných pracovných miest (rádovo desaťtisíce) od októbra do decembra 2020 je dôsledkom dodatočnej úpravy v počte podporených pracovných miest v kategórii veľké podniky.

úroveň priemernej pomoci. Priemerná podpora sa znížila na približne 330 eur. Prezentované júlové hodnoty môžu podliehať ďalšej korekcii, a to v dôsledku postupného spracovania ďalších žiadostí, ktoré boli prijímané do konca septembra 2021. Spracovanie ďalších výkazov a žiadostí spravidla spôsobuje úpravu tohto ukazovateľa smerom nadol, preto dostupnú hodnotu za júl treba interpretovať s istou dávkou neistoty.

Box 1 Kumulatívne údaje za marec 2020 až júl 2021

Z priebežne aktualizovaných údajov vyplýva, že od začiatku mimoriadnej situácie bolo k 30. septembru 2021 vyplatených **2 078 988 625,18 eur**. Celková odhadovaná žiadaná suma za všetkých sedemnásť mesiacov od marca 2020 do júla 2021 predstavovala k rovnakému dátumu 2 081 422 090,22 eur. Odhadovaný počet žiadostí na jednotlivé opatrenia dosiahol 205 352. Je však potrebné zdôrazniť, že prijímanie žiadostí o finančnú pomoc za júl 2021 bolo uzatvorené až ku koncu septembra 2021. Údaje o čerpaní pomoci za tento mesiac preto budú podliehať zmenám súvisiacim so spracovaním podkladov, ktoré do 30. septembra 2021 nestihli byť spracované.

Tabuľka A1 v dátovej prílohe obsahuje údaje aktuálne k 30. septembru 2021 o štruktúre prijímateľov „Prvej pomoci“ podľa počtu zamestnancov žiadateľa od mikropodnikov s maximálne deviatimi zamestnancami až po veľké podniky s najmenej 250 zamestnancami.¹¹ Podiel mikropodnikov na celkovej mesačnej sume pomoci postupne vzrástol medzi májom a novembrom 2020 z 23,6 % na 46,8 %. Následne v decembri 2020 a januári 2021 sa čerpanie mikropodnikov zastabilizovalo pod úrovňou 45 %. V ďalších troch mesiacoch 2021 sme sledovali postupné zvyšovanie podielu až k 49 %. Za máj v rovnakej kategórii podnikov evidujeme mierny pokles v podiele čerpania na úroveň 46 %. V nasledujúcich mesiacoch dochádza k opätovnému nárastu podielu až na takmer 65 % za júl. Zvýšenie podielu čerpania v tejto kategórii súvisí aj s ukončením poskytovania pomoci prostredníctvom opatrenia 3B, ktoré tvorilo väčšiu časť u ostatných kategórií podnikov v porovnaní s mikropodnikmi. Podiel čerpania malých podnikov sa medzi májom a novembrom 2020 zvýšil z 15,3 % na 22,2 %. V ďalších mesiacoch sa tejto veľkosti podnikov postupne znižoval až na 17,4 % v júni 2021 a 7,3 % v júli 2021. Stredné podniky dosiahli maximálny podiel na vyplatenej sume v júni 2020, kedy z nej čerpali 18,2 %. Odvtedy ich podiel postupne klesal až na 11,9 % v júni 2021 a necelé 4 % v júli 2021. Výrazný pokles v relatívnom zastúpení malých a stredných podnikov na čerpaní za júl 2021 súvisí s ukončením poskytovania opatrenia 3B, podobne ako nárast podielu mikropodnikov. Do veľkých podnikov prúdilo v máji 2020 40,6 % celkovej sumy „Prvej pomoci“. Do novembra 2020 klesol tento podiel na 12,0 %, ale odvtedy znova rastie na 18,2 % za jún 2021 a 21,3 % za júl 2021.

Medzi mikropodnikmi prevažuje čerpanie pomoci cez opatrenie 2, ktoré od júna 2020 do marca 2021 tvorilo stabilne asi 55 % celkovej sumy vyplatenej v jednotlivých mesiacoch. Do júna 2021 vzrástol podiel opatrenia 2 u mikropodnikov na takmer 63 % a v júli prekročil 79 %. Prudké zvýšenie podielu využitia opatrenia 2 úzko súvisí najmä s pozastavením využívania opatrenia 3B, ktorého podiel bol v posledných mesiacoch približne štvrtinový. V rovnakej kategórii podnikov sme v dôsledku zhoršenej epidemickej situácie a s tým spojeným obmedzovaním ekonomického života v úvodných mesiacoch roka 2021 sledovali postupný vzostup čerpania prostredníctvom opatrenia 1. Jeho využívanie sa podľa júnových a júlových čísel vracia na hodnoty pod hranicou štyroch desiatin percenta, čo odráža pozitívny stav epidemickej situácie na Slovensku v posledných mesiacoch. Pri ostatných kategóriách podnikov (malé, stredné i veľké) dlhodobo dominovalo opatrenie 3B. Prostredníctvom tohto opatrenia čerpali za jún veľké podniky viac ako 57 % „Prvej pomoci“ a stredné podniky bezmála 85 %. Veľké podniky využívali do konca septembra 2020 takmer výlučne opatrenia 3A a 3B, pričom ich podiel bol do tohto mesiaca porovnateľný. V nasledujúcich mesiacoch jednoznačne prevyšovalo čerpanie cez opatrenie 3B, čo pokračovalo aj v úvodných štyroch mesiacoch roku 2021. Dominancia opatrenia 3B poklesla za máj a jún, keď sa zintenzívnilo využívanie opatrenia 3A. Od októbra sa zvyšovala intenzita využívania opatrenia 1 aj u ostatných kategórií podnikov, avšak tento vývoj sa v posledných mesiacoch zvrátil a od apríla sledujeme postupné utlmovanie využívania tohto opatrenia, čo odzrkadľuje postupnú stabilizáciu epidemickej situácie v krajine. V dôsledku naviazania „Prvej pomoci“ na tzv. Covid

¹¹ Dátová príloha je k dispozícii na internetovej stránke ISP institutsocialnejpolitiky.sk/analyticke-komentare/index.html

automat za júl sa uplatňuje rámec využívaný ešte počas prvej vlny pandémie, avšak bez opatrenia 3B, cez ktoré subjekty nebudú môcť čerpať finančné príspevky. Aktualizované čísla za júl dokumentujú úpravu relatívnych podielov ostatných opatrení v dôsledku pozastavenia využívania 3B v nadväznosti na zmenu pravidiel.

Tabuľka A2 v dátovej prílohe obsahuje údaje aktuálne k 30. septembru 2021 o štruktúre prijímateľov „Prvej pomoci“ podľa odvetví hospodárstva (sekcie NACE). Najväčší podiel na čerpanej sume má podľa aktualizovaných údajov za júl naďalej priemysel (NACE sekcia C) s podielom nad hranicou 30 %. Firmy pôsobiace v priemysle sa od apríla vrátili na túto pozíciu a postupne zvyšujú podiel tak na vyplatenej „Prvej pomoci“, ako aj na počte podporených zamestnancov. Kým do decembra 2020 prúdilo najviac finančných prostriedkov práve do priemyslu, tak od začiatku roka 2021 podstatná časť vyplatenej „Prvej pomoci“ smerovala do veľkoobchodu a maloobchodu (NACE sekcia G). Hoci od januára až po marca čerpali firmy z tohto odvetvia najväčšiu časť „Prvej pomoci“, tak iba za január a február tomu odpovedal aj podiel podporených zamestnancov. Následne najmä v dôsledku zlepšenia epidemickej situácie a opatrného otvárania ekonomiky sa pozície opäť vymenili a do mája sme sledovali postupný pokles podielu na čerpanej „Prvej pomoci“ u podnikov pôsobiacich v odvetví malo- a veľkoobchodu. Za máj čerpali podniky z tohto odvetvia takmer 14 % celkovej sumy a na podobných hodnotách sa ich podiel ustálil aj v nasledujúcich dvoch mesiacoch. Zároveň aktualizované údaje za máj až júl ukazujú postupný nárast v podiele priemyslu na celkovom počte podporených pracovných miest, až takmer k 41 % za júl, čo je jednoznačne najviac v porovnaní s ostatnými odvetviami. Postupný rast je možné vidieť na podiele uhrádzanej sumy smerujúcej do stavebníctva (NACE sekcia F), ktorého podiel sa medzi májom a novembrom 2020 upravil z 5,8 % na 12 %, v decembri následne prišiel mierny útlm na 10,6 %. Za prvý polrok roka 2021 zaznamenávame postupné zintenzívnenie čerpania až na úroveň 16,1 %, ktorú evidujeme za júl. Podľa aktualizovaných júlových údajov stabilne smeruje najväčšia časť vyplatenej pomoci firmám pôsobiacim v priemysle, stavebníctve a veľkoobchode a maloobchode. Zaujímavý je aj vývoj čerpania pomoci u firiem z odvetvia ubytovania a stravovania (NACE sekcia I). Podiel tohto sektoru zaznamenal medzi augustom a novembrom 2020 skok, z 4,4 % na 15,2 %. V januári sa podiel prepadol na 10,3 % a následne sa podiel udržoval stabilne v okolí 10 %. Až za jún a júl evidujeme postupné znižovanie relatívnej váhy tohto odvetvia k 7-percentnému podielu na objeme vyplatenej „Prvej pomoci“.

Priemerná výška podpory podľa veľkosti žiadateľa a sektorov ekonomiky vykazovala pomerne veľký rozptyl. Z hľadiska kategórie veľkosti podniku od júna 2020 platí, čím väčší podnik, tým nižšia priemerná výška podpory. Stabilné usporiadanie priemernej výšky podpory sledujeme na základe aktualizovaných údajov aj za júl 2021. Prudké medzimesačné zmeny evidujeme najmä za október 2020 a február 2021, keď sa prechádzalo na rozšírený rámec „Prvá pomoc +“, respektíve „Prvá pomoc ++“. Priemerná podpora na pracovníka mikropodniku dosiahla takmer 666 eur za február. U veľkých podnikov sa po prechode na „Prvú pomoc ++“ vyplácala priemerná pomoc na zamestnanca vo výške takmer 493 eur. Vývoj v ďalších mesiacoch bol pomerne turbulentný. Kým priemerná výška podpory za marec stúpila u všetkých kategórii podnikov, s výnimkou veľkých podnikov, tak následne v apríli došlo k poklesu u všetkých kategórii podnikov bez výnimky. Na zamestnanca malého podniku pripadala za apríl priemerná podpora vo výške takmer 589 eur, u kategórie stredných podnikov pomoc priemerne dosahovala viac ako 525 eur. Za obdobie máj a jún je vývoj pomerne rôznorodý v závislosti od kategórie podniku. Zatiaľ čo u mikropodnikov sledujeme postupný nárast až k hranici 666 eur, tak u malých, stredných a veľkých podnikov sledujeme znižovanie priemernej výšky mesačnej podpory o desiatky eur (571 eur, 490 eur a 352 eur za jún). Aktualizované júlové čísla dokumentujú pokles priemernej výšky pomoci primárne z dôvodu uplatňovania rámca „Prvej pomoci“, ktorý sa používal počas prvej vlny pandémie. Priemerná výška podpory na jedno pracovné miesto podporené v júli 2021 dosiahla hodnoty od 209 eur vo veľkých podnikoch po 414 eur v mikropodnikoch. Z odvetvového pohľadu na „Prvú pomoc“ vyplýva, že najvyššia pomoc na jedno pracovné miesto prúdi v júli do organizácií pôsobiacich v sektorech stavebníctva (NACE sekcia F – 443 eur), poľnohospodárstva (NACE sekcia A – 437 eur) a umenia, zábavy a rekreácie (NACE sekcia R – 429 eur). Naopak najnižšia priemerná podpora smeruje do odvetví priemyselná výroba (NACE sekcia C – 248 eur), doprava a skladovanie (NACE sekcia H – 320 eur) a zdravotníctvo a sociálna pomoc (NACE sekcia Q – 349 eur).

Box 2 Ako dlho trvá poskytnutie pomoci?

Vyhlásenie núdzového stavu v súvislosti s pandémiou COVID-19 postavilo slovenský verejný sektor, a zvlášť sieť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, pred doposiaľ bezprecedentnú výzvu. Popri štandardnej agende úradov bolo nevyhnutné v čo možno najkratšom čase zabezpečiť vykonanie množstva úloh úzko súvisiacich s núdzovým stavom a dynamicky sa meniacou epidemickou situáciou. Medzi tieto úlohy patrilo aj zabezpečenie výplaty podpory poskytovanej v rámci opatrení „Prvej pomoci“. Podľa dát dostupných k 30. septembru 2021 trvala výplata pomoci v priemere mierne viac ako 4 pracovné dni od momentu prijatia žiadosti, prípadne mesačného výkazu, až po spracovanie podkladu na úhradu príslušným úradom práce.¹²

V prípade subjektov, ktoré si požiadali o pomoc za jeden mesiac a **majú podpísanú dohodu**, si poskytnutie pomoci za nasledujúce mesiace **nevyžaduje podpisovanie novej dohody, ale postačuje predloženie výkazu**. Týmto sa po uzavretí dohody výrazne zjednodušuje a skracuje vybavovanie pomoci za nasledujúce mesiace.

Tabuľka B1 Trvanie vybavenia pomoci (od prijatia žiadosti alebo výkazu po spracovanie úradom práce)

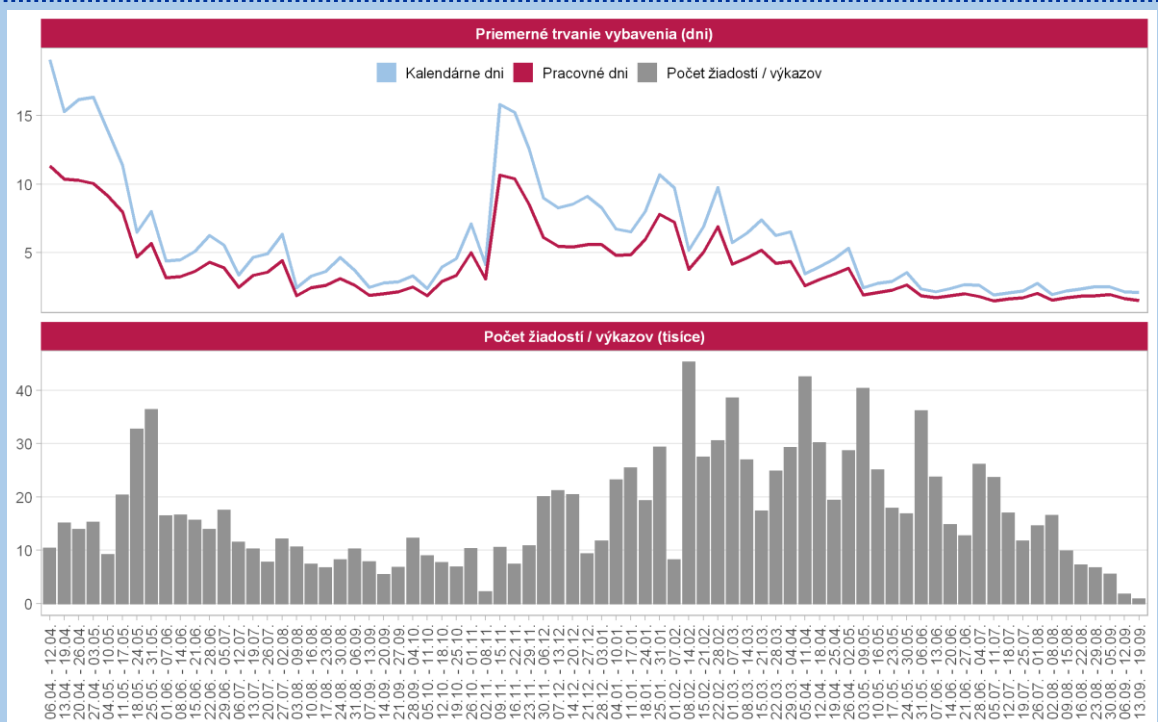
Opatrenie	Priemerné trvanie vybavenia		Počet žiadostí / výkazov
	Kalendárne dni	Pracovné dni	
1	8,35	5,62	46 059
2	5,22	3,71	769 214
3A	6,08	4,29	82 398
3B	6,30	4,44	261 824
4A	8,59	5,97	117 390
4B	8,86	6,20	12 670
Spolu	5,95	4,19	1 289 555

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Priemerná dĺžka procesu za žiadosti a výkazy prijaté najneskôr 19. septembra 2021 a zároveň vybavené najneskôr 30. septembra 2021. Za moment prijatia sa považuje zaregistrovanie v internom systéme ÚPSVaR.

Tabuľka B1 a Graf B1 obsahujú informácie o trvaní vybavenia nových žiadostí ako aj výkazov prijatých v období apríl 2020 až september 2021 k dohodám z predchádzajúcich mesiacov. Vybavenie pomoci sa výrazne zrýchlilo od polovice mája 2020, odkedy okrem nových žiadostí úrady práce vybavujú aj výkazy k už existujúcim dohodám. V októbri a v novembri prišlo k skokovitým nárastom trvania vybavenia spojeným s prechodom na „Prvú pomoc +“. Po týchto nárastoch však opäť pozorujeme zrýchlenie vybavovania, ktorého trvanie sa vrátilo na hodnoty podobné tým, ktoré sme pozorovali pri pôvodnej „Prvej pomoci“. Prechod na „Prvú pomoc ++“ síce spôsobil mierne predĺženie priemerného vybavenia žiadostí a výkazov, ktoré sledujeme na Grafe B1, avšak po úvodnom nápoře, ktorý sa prejavil v značnom náraste počtu žiadostí najmä v druhom februárovom týždni, opäť sledujeme postupný pokles v počte dní nevyhnutných na zvládnutie celého procesu.

¹² S cieľom eliminovať možnú diskrepanciu medzi dátumom odoslania žiadosti o podporu žiadateľom a jej registráciou bola odhadovaná celková dĺžka procesu výplaty predĺžená o dva dni.

Graf B1 Vybavenie pomoci sa postupne zrýchľuje

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Priemerná dĺžka procesu za žiadosti a výkazy prijaté najneskôr 19. septembra 2021 a zároveň vybavené najneskôr 30. septembra 2021. Za moment prijatia sa považuje zaregistrovanie v internom systéme ÚPSVaR.

Pandemické ošetrovné

Prerušenie vyučovania v školách a školských zariadeniach od 16. marca 2020 do odvolania vytvorilo u pracujúcich potrebu zabezpečiť starostlivosť o deti. MPSVR SR na túto situáciu zareagovalo zavedením dávky „pandemické ošetrovné“, na ktorú získali nárok nemocensky poistení rodičia, ktorí sa počas krízovej situácie (od 12. marca 2020) súvisiacej so šírením ochorenia COVID-19 osobne starali o dieťa, ktoré nedovršilo jedenásť rok, alebo do dovŕšenia šestnásteho roku veku, ak išlo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.¹³ Výška ošetrovného za deň je rovnako ako pri bežnom ošetrovnom 55 % denného vymeriavacieho základu určeného z najviac dvojnásobku priemernej mzdy spred dvoch rokov (približne 70 % čistej mzdy).¹⁴

Podmienky pri poskytovaní pandemickej OČR sa zmenili novelou zákona o sociálnom poistení, ktorá nadobudla účinnosť 23. septembra 2020.¹⁵ Cieľom novely bolo predovšetkým upraviť podmienky nároku na pandemické ošetrovné v školskom roku 2020/2021. Po novom majú nárok na ošetrovné v čase trvania krízovej situácie nemocensky poistení poistenci starajúci sa o dieťa, ktoré je choré, ktoré je v karanténe alebo je zatvorená škola alebo škôlka, ktorú dieťa navštevuje. Nárok na pandemické ošetrovné ostal zachovaný aj v prípade rodinných príslušníkov, ktorí zabezpečujú starostlivosť o príbuzného, ktorému sa neposkytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb z dôvodu obavy o jeho zdravie. Toto sa však nevzťahuje na rodičov žiakov základných škôl, pre ktorých je prezenčná školská dochádzka od 1. septembra 2020 opäť povinná, a nárok vzniká len pri uzavretí

¹³ Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení prostredníctvom zákona číslo 63/2020 Z. z.

¹⁴ Viac podrobností na webovej stránke MPSVR SR, „Ošetrovné a nemocenské.“ dostupnej na www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/osetrovne-nemocenske/.

¹⁵ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne www.employment.gov.sk/sk/informacie-media/aktuality/zmeny-pri-poskytovaní-pandemickej-ocr.html

zariadenia príslušným orgánom. Od 1. do 30. apríla 2021 zvýšila Sociálna poisťovňa pandemické ošetrovné na 75 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu.¹⁶

Tabuľka 4 Vyplatené dávky „ošetrovné“

Mesiac	2019	2020	2021	Nárast / pokles			Nárast / pokles (%)		
				2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020	2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020
Počet dávok									
január		14 937	22 250			7 313			49,0 %
február		14 108	52 479			38 371			272,0 %
marec	25 297	24 854	55 258	-443	29 961	30 404	-1,8 %	118,4 %	122,3 %
apríl	15 690	80 407	38 918	64 717	23 228	-41 489	412,5 %	148,0 %	-51,6 %
máj	13 918	149 856	23 890	135 938	9 972	-125 966	976,7 %	71,6 %	-84,1 %
jún	13 477	131 851	16 213	118 374	2 736	-115 638	878,3 %	20,3 %	-87,7 %
júl	13 015	56 264	11 905	43 249	-1 110	-44 359	332,3 %	-8,5 %	-78,8 %
august	10 350	26 217	10 284	15 867	-66	-15 933	153,3 %	-0,6 %	-60,8 %
september	10 170	24 060	11 635	13 890	1 465	-12 425	136,6 %	14,4 %	-51,6 %
október	12 781	15 834		3 053			23,9 %		
november	16 495	23 692		7 197			43,6 %		
december	14 731	20 608		5 877			39,9 %		
Výdavky (tisíce eur)									
január		1 709	3 749			2 040			119,3 %
február		1 674	12 238			10 563			630,9 %
marec	2 725	3 004	10 744	278	8 018	7 740	10,2 %	294,2 %	257,7 %
apríl	1 705	15 463	8 471	13 758	6 766	-6 992	807,0 %	396,9 %	-45,2 %
máj	1 554	46 756	5 163	45 202	3 609	-41 593	2 908,0 %	232,2 %	-89,0 %
jún	1 475	45 374	2 662	43 899	1 187	-42 712	2 976,2 %	80,5 %	-94,1 %
júl	1 480	17 748	2 103	16 267	623	-15 645	1 099,0 %	42,1 %	-88,2 %
august	1 286	7 569	2 052	6 283	766	-5 517	488,6 %	59,6 %	-72,9 %
september	1 304	7 032	2 645	5 728	1 341	-4 387	439,3 %	102,8 %	-62,4 %
október	1 454	2 539		1 085			74,6 %		
november	1 881	2 937		1 056			56,1 %		
december	1 659	3 054		1 395			84,1 %		

Zdroj: Informačný systém Syrius (týždenné údaje platné k 4.10.2021). Pozn.: Vyplatené dávky predstavujú nárok za predchádzajúce mesiace.

Počas prvého roka pandémie (marec 2020 až február 2021) vzrástol počet vyplatených dávok ošetrovné medziročne 3,6-násobne o 453 403 dávok; výdavky v rovnakom období vzrástli zhruba 8,4-násobne o takmer 148 miliónov eur. V druhom roku pandémie (marec až september 2021) vzrástol počet vyplatených dávok ošetrovné oproti predpandemickému obdobiu o 66 186, čo predstavuje nárast o 65 %. V rovnakom období vzrástli výdavky na dávku ošetrovné o 22 miliónov eur (194 %) v porovnaní s rovnakým obdobím pred vypuknutím pandémie.

Pandemické nemocenské

Jedným z protipandemických opatrení bola povinná izolácia osôb s potvrdeným ochorením alebo s podozrením na ochorenie COVID-19. Nemocensky poisteným poistencom, ktorí boli lekárom uznaní za dočasne práceneschopného (DPN) z dôvodu nariadenia karanténneho opatrenia alebo izolácie, vzniká od prvého dňa nariadenej karantény alebo izolácie nárok na dávku „pandemické nemocenské“ vo výške 55 % denného vymeriavacieho základu (približne 70 % čistej mzdy).¹⁷ Od 1. do 30. apríla 2021 zvýšila Sociálna poisťovňa

¹⁶ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne <https://www.socpoist.sk/aktuality-socialna-poistovna-zvysi-pandemicku-pn-a-ocr-za-april-automaticky-poistenci-uz-zaroven-mozu-ziadat-o-znovu-posudenie-pandemickej-ocr/48411s69488c>

¹⁷ Nárok na „pandemické nemocenské“ vznikol na základe novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Pred účinnosťou novely patrila poistencovi dávka vo výške 25 % denného vymeriavacieho základu. Viac podrobností na webovej stránke MPSVR SR, „Ošetrovné a nemocenské.“ dostupnej na www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/osetrovne-nemocenske/.

pandemické nemocenské na 75 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu.¹⁸

Tabuľka 5 Počet novohlásených prípadov DPN s dôvodom vzniku „karanténne opatrenie“

Rok	Jan	Feb	Mar	Apr	Máj	Jún	Júl	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2019	12	5	10	7	13	9	9	9	13	10	11	2
2020	6	43	39 413	6 451	4 314	1 818	2 479	4 243	10 420	63 028	67 450	92 100
2021	93 711	97 060	71 448	27 676	10 186	2 479	3 390	5 237	11 463			

Zdroj: Sociálna poisťovňa. Pozn.: Údaj za september 2021 je spracovaný k 10. októbru 2021.

Počet novohlásených prípadov DPN z dôvodu „karanténne opatrenie“ prvýkrát kulminoval v marci 2020, keď počet nových prípadov dosiahol takmer 40 000 (Tabuľka 5). Tento počet zahŕňa všetky druhy karanténnych opatrení (napríklad z dôvodu žltacky). Keďže v marci predošlého roka bolo nahlásených len 10 prípadov, je možné predpokladať, že takmer všetky karantény sa týkali ochorenia COVID-19. Po poklese počas letných mesiacov začal počet novohlásených prípadov DPN z dôvodu zhoršujúcej sa epidemickej situácie a plošného testovania opäť stúpať a v zimných mesiacoch atakoval hodnotu 100 000 prípadov mesačne. V auguste 2021 novohlásené prípady prevýšili úroveň z augusta predchádzajúceho roka, zaznamenaných bolo okolo 5,2 tisíc prípadov.

Tabuľka 6 Vyplatené dávky „nemocenské“

Mesiac	2019	2020	2021	Nárast / pokles			Nárast / pokles (%)		
				2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020	2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020
Počet dávok									
január		129 784	229 468			99 684			76,8 %
február		134 968	247 804			112 836			83,6 %
marec	154 834	143 256	259 955	-11 578	105 121	116 699	-7,5 %	67,9 %	81,5 %
apríl	143 625	193 587	248 957	49 962	105 332	55 370	34,8 %	73,3 %	28,6 %
máj	121 150	195 391	182 314	74 241	61 164	-13 077	61,3 %	50,5 %	-6,7 %
jún	115 231	146 826	145 722	31 595	30 491	-1 104	27,4 %	26,5 %	-0,8 %
júl	114 831	125 594	121 481	10 763	6 650	-4 113	9,4 %	5,8 %	-3,3 %
august	105 385	120 112	115 335	14 727	9 950	-4 777	14,0 %	9,4 %	-4,0 %
september	106 004	119 297	114 759	13 293	8 755	-4 538	12,5 %	8,3 %	-3,8 %
október	112 567	122 233		9 666			8,6 %		
november	125 958	181 356		55 398			44,0 %		
december	121 756	232 845		111 089			91,2 %		
Výdavky (tisíce eur)									
január		41 409	67 466			26 056			62,9 %
február		41 458	73 018			31 560			76,1 %
marec	39 278	43 001	75 021	3 723	35 743	32 021	9,5 %	91,0 %	74,5 %
apríl	40 583	51 421	79 436	10 838	38 854	28 015	26,7 %	95,7 %	54,5 %
máj	37 333	61 536	64 058	24 203	26 725	2 522	64,8 %	71,6 %	4,1 %
jún	36 154	52 924	51 743	16 771	15 589	-1 182	46,4 %	43,1 %	-2,2 %
júl	34 957	44 765	44 956	9 807	9 998	191	28,1 %	28,6 %	0,4 %
august	34 782	44 122	44 040	9 339	9 258	-81	26,9 %	26,6 %	-0,2 %
september	34 418	43 147	42 823	8 729	8 405	-324	25,4 %	24,4 %	-0,8 %
október	33 886	41 702		7 816			23,1 %		
november	38 460	52 952		14 492			37,7 %		
december	37 581	63 886		26 305			70,0 %		

Zdroj: Informačný systém Syrius (týždenné údaje platné k 4.10.2021). Pozn.: Vyplatené dávky predstavujú nárok za predchádzajúce mesiace.

¹⁸ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne <https://www.socpoist.sk/aktuality-socialna-poistovna-zvysi-pandemicku-pn-a-ocr-za-april-automaticky-poistenci-uz-zaroven-mozu-ziadat-o-znovu-posudenie-pandemickej-ocr/48411s69488c>

Počas prvého roka pandémie vzrástol počet vyplatených dávok nemocenské o 571 676 dávok (1,4 násobný nárast), čo sa premietlo do nárastu výdavkov 1,4-násobne o 190 miliónov eur.¹⁹ V druhom roku pandémie (marec až september 2021) vzrástol počet vyplatených dávok nemocenské oproti predpandemickému obdobiu o 327 463 (38 %). V rovnakom období vzrástli výdavky na dávku nemocenské o 145 miliónov eur (56 %) v porovnaní s rovnakým obdobím pred vypuknutím pandémie (Tabuľka 6).

Odklad a odpustenie povinnosti zaplatiť odvody

Dôležitou súčasťou podpory udržania pracovných miest je aj odklad a odpustenie odvodových povinností zamestnávateľov a SZČO. MPSVR SR pristúpilo k zmene zákona o sociálnom poistení s cieľom umožniť odklad odvodov zamestnávateľa a SZČO za marec 2020 a odpustenie týchto odvodov za apríl 2020.²⁰ Následne vláda SR prijala nariadenia umožňujúce odklad odvodov aj za máj až júl 2020.²¹ V decembri vláda rozhodla aj o možnosti požiadať o odklad splatnosti odvodov za december 2020 do 30. júna 2021.²² Ďalšie rozšírenie tohto druhu podpory prišlo v januári 2021, keď vláda umožnila predĺženie splatnosti odvodov za tento mesiac až do konca júna 2021.²³ 24. februára 2021 nadobudlo platnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky²⁴, ktoré umožňuje odklad odvodov aj za február 2021, taktiež do konca júna 2021, pri splnení stanovených podmienok. Vláda pristúpila k obdobnému odkladu odvodov aj za marec a apríl 2021²⁵. 21. mája nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky²⁶, na základe ktorého môžu subjekty spĺňajúce podmienky požiadať o odklad odvodov aj za máj 2021. Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie znižuje mzdové náklady na priemerného zamestnanca takmer o jednu pätinu.

Tabuľka 7 Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie: základné štatistiky ^a

Mesiac	Typ žiadateľa		Spolu
	SZČO	Zamestnávateľ	
Počet			
marec 2020 (odklad)	5 053	6 139	11 192
apríl 2020 (odpustenie)	13 611	19 411	33 022
máj 2020 (odklad)	2 507	3 402	5 909
jún 2020 (odklad)	1 193	1 336	2 529
júl 2020 (odklad)	973	864	1 837
december 2020 (odklad)	1 006	1 754	2 760
január 2021 (odklad)	1 396	2 512	3 908
február 2021 (odklad)	1 359	2 210	3 569
marec 2021 (odklad)	1 222	1 984	3 206
apríl 2021 (odklad)	872	1 514	2 386
máj 2021 (odklad)	619	1 024	1 643
Suma			
marec 2020 (odklad)	853 720,55 €	18 158 775,36 €	19 012 495,91 €
apríl 2020 (odpustenie)	2 415 144,77 €	66 159 449,24 €	68 574 594,01 €
máj 2020 (odklad)	468 946,95 €	20 267 063,29 €	20 736 010,24 €
jún 2020 (odklad)	225 426,25 €	10 187 177,86 €	10 412 604,11 €
júl 2020 (odklad)	180 196,48 €	3 771 135,53 €	3 951 332,01 €

¹⁹ Dávka "pandemické nemocenské" tvorí len zlomok celkových vyplatených dávok. Napríklad v apríli 2020 predstavovalo "pandemické nemocenské" približne desatinu všetkých vyplatených dávok (Informačný systém Sociálnej poisťovne).

²⁰ Pre detailný popis pravidiel a podmienok odkladu a odpustenia odvodov, pozri zákon 68/2020 Z. z. a 95/2020 Z. z., ako aj nariadenie vlády 76/2020 Z. z. novelizované nariadeniami 132/2020 Z. z. a 102/2021 Z. z. Vecný rámec tohto komentára sa obmedzuje na opatrenia v pôsobnosti MPSVR SR, preto sa nevenujeme vyhodnoteniu prípadného odkladu, odpusteniu alebo iným zmenám v odvodoch na zdravotné poistenie.

²¹ Pozri nariadenie vlády 131/2020 Z. z.

²² Pozri nariadenie vlády 380/2020 Z. z.

²³ Pozri nariadenie vlády 31/2021 Z. z., ktoré novelizuje a dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

²⁴ Pozri nariadenie vlády 89/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

²⁵ Pozri nariadenie vlády 154/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

²⁶ Pozri nariadenie vlády 181/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

december 2020 (odklad)	181 761,41 €	5 576 290,22 €	5 758 051,63 €
január 2021 (odklad)	270 622,71 €	7 608 221,62 €	7 878 844,33 €
február 2021 (odklad)	273 855,49 €	6 563 686,54 €	6 837 542,03 €
marec 2021 (odklad)	250 287,93 €	6 938 139,26 €	7 188 427,19 €
apríl 2021 (odklad)	183 527,64 €	5 294 468,79 €	5 477 996,43 €
máj 2021 (odklad)	128 653,73 €	4 126 149,87 €	4 254 803,60 €

Zdroj: Sociálna poisťovňa. Pozn.: ^a Údaje sú aktuálne k 30. septembru 2021; očakávame aktualizáciu dát do budúcnosti tak z dôvodu postupného spracovávaní existujúcich podkladov zakladajúcich nárok na odklad/odpustenie odvodov, ako aj z dôvodu korekcie doteraz spracovaných podkladov; ^b Údaje obsahujú aj dáta za subjekty spadajúce do sektora verejnej správy v zmysle metodiky ESA2010 a predstavujú horný odhad poklesu príjmov Sociálnej poisťovne z odvodov SZČO a zamestnávateľov z dôvodu odkladu alebo odpustenia odvodov za daný mesiac.

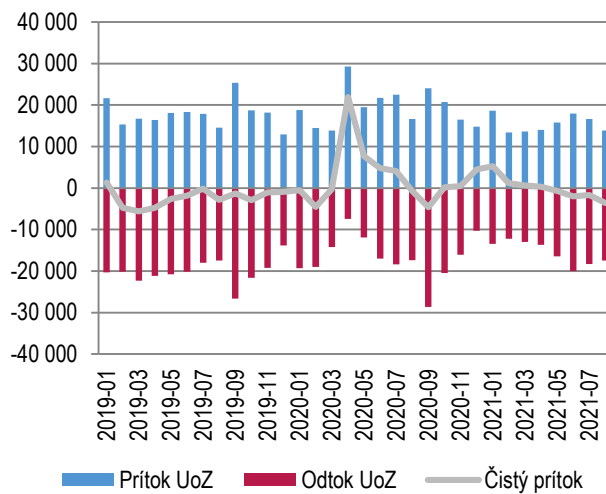
Odklad splatnosti odvodov na sociálne poistenie za rok 2020 bol pôvodne schválený do leta 2020 a neskôr predĺžený až do 30. júna 2021. Na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky²⁷ sa upravila aj splatnosť odvodov nasledovne: odložené odvody za marec 2020 sú splatné v termíne do 30. septembra 2021, za máj 2020 do 31. decembra 2021, za jún 2020 do 31. marca 2022, za júl 2020 do 30. júna 2022, za december 2020 do 30. septembra 2022, za január 2021 do 31. decembra 2022, za február 2021 do 31. marca 2023, za marec 2021 do 30. júna 2023 a odložené odvody za apríl 2021 sú splatné v termíne do 30. septembra 2023. Odklad odvodov je umožnený tým subjektom, ktoré vykázali za daný mesiac pokles čistého obratu alebo pokles príjmov aspoň o 40 % v porovnaní s rokom 2019, príp. s februárom 2020. Odpustenie odvodov za apríl 2020 bolo zamerané na podporu tých subjektov, ktoré mali v apríli 2020 aspoň jednu zo svojich prevádzok zatvorenú dlhšie ako 15 dní na základe rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva. Tabuľka 7 obsahuje základné štatistiky o využití možnosti odkladu a odpustenia odvodov na sociálne poistenie podľa dát dostupných k 30. septembru 2021 v delbe podľa charakteristiky subjektov. Túto formu podpory udržania pracovných miest mohli využiť aj subjekty zaradené do sektora verejnej správy.

Situácia na trhu práce

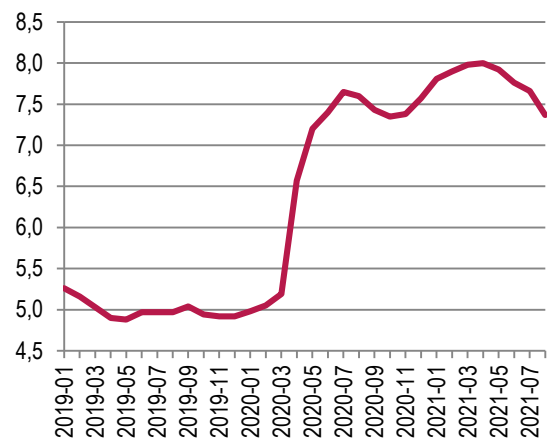
Nárast identifikovaných prípadov COVID-19 a následné protipandemické opatrenia vyvolali na pracovnom trhu výrazný pohyb. V apríli 2020 sme prvýkrát po 14 mesiacoch pozorovali vyšší prítok nových uchádzačov o zamestnanie do evidencie ako ich odtok. Konkrétne, v apríli 2020 bolo zaevidovaných 29 275 nových uchádzačov o zamestnanie, čo predstavuje oproti predošlému mesiacu viac ako dvojnásobok. Situácia na pracovnom trhu sa počas letných mesiacov stabilizovala. Pokles nezamestnanosti zaznamenaný medzi augustom 2020 a októbrom 2020 (pozri Graf 3) evidujeme aj po sezónnom očistení dát.

²⁷ Pozri nariadenie vlády 181/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

Graf 3 Prítok a odtok UoZ

Graf 4 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v %

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Čistý prítok je vypočítaný ako "prítok minus odtok UoZ".

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Miera nezamestnanosti je vypočítaná z počtu disponibilných UoZ.

So zhoršovaním epidemiologickej situácie na jeseň 2020 však prítok uchádzačov do evidencie opäť začal prevyšovať ich odtok. Tento stav trval od októbra 2020 až do apríla 2021. Od mája 2021 pozorujeme opäť čistý odtok z evidencie uchádzačov o zamestnanie, ktorý v auguste 2021 dosiahol hodnotu 3 581 uchádzačov. Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla hodnotu 7,37 %, čo je však stále 2,2 p.b. nad úrovňou z marca 2020.²⁸

Počet zamestnávateľov v septembri 2021 medziročne klesol o 0,5 %. Celkový počet poistných vzťahov (zamestnanci, dohody a SZČO) stúpol marginálne, a to o 0,1 % (Tabuľka 8). Tento priemerný rast však zastiera nerovnováhy. Výraznejší medziročný rast pozorujeme len v prípade dohód (+0,6 %). Počet zamestnaneckých poistných vzťahov dosiahol hodnotu 1 982 075, čo medziročne predstavuje malý nárast o 0,1 %. Počet samostatne zárobkovo činných osôb však naopak poklesol o 0,6 %.

Tabuľka 8 počtu poistencov z registra Sociálnej poisťovne

Subjekt	September 2020	September 2021	Nárast / pokles	Nárast / pokles (%)
Zamestnávatelia	189 534	188 615	-919	-0,5 %
Zamestnanci (ZEC)	1 980 848	1 982 075	1 227	0,1 %
Dohody (DOH)	391 816	394 001	2 185	0,6 %
SZČO povinne poistení	217 653	216 374	-1 279	-0,6 %
Spolu (ZEC + DOH + SZČO)	2 590 317	2 592 450	2 133	0,1 %

Zdroj: Sociálna poisťovňa.

Vzhľadom na pretrvávajúcu pandemickú situáciu vláda SR niekoľkokrát schválila predĺženie nástroja „Prvá pomoc“. V súčasnosti je pomoc predĺžená do konca roka 2021, pričom od 1. septembra sa menia podmienky pre získanie podpory.²⁹ Zároveň rozhodla aj o predĺžení doby splatnosti poistného na sociálne poistenie za vybrané mesiace roka 2020 až do konca septembra 2021 a za vybrané mesiace roka 2021 až do konca decembra 2023. Viaceré z nástrojov podpory budú k dispozícii obyvateľom aj v najbližších mesiacoch a ich využitie je potrebné priebežne monitorovať a vyhodnocovať.

²⁸ Miera evidovanej nezamestnanosti je vypočítaná z počtu disponibilných UoZ, t.j. takých, ktorí bezprostredne po ponuke voľného pracovného miesta môžu nastúpiť do pracovného pomeru. Celková miera nezamestnanosti môže byť vyššia, nakoľko zohľadňuje aj nedisponibilných UoZ (napr. dočasná práceneschopnosť, OČR, vzdelávanie a príprava pre trh práce alebo menšie obecné služby).

²⁹ Viac informácií o aktuálnych podmienkach podpory je dostupných na internetovej stránke www.pomahameludom.sk.

Box 3 Regionálny pohľad na vývoj nezamestnanosti počas obdobia od vypuknutia pandémie

Podľa údajov ÚPSVaR o vývoji nezamestnanosti medzi februárom 2020 a augustom 2021 došlo k zvýšeniu miery evidovanej nezamestnanosti z 5,05 % na 7,37 %. V posledných mesiacoch dochádzalo k stabilizácii epidemickej situácie, čo vytvorilo podmienky na zlepšenie kondície slovenského trhu práce. Medzimesačné oživenie pokračuje už štvrtý mesiac v rade, keď miera evidovanej nezamestnanosti poklesla aj v auguste, tentokrát o 0,29 p.b. (zo 7,66 % v júli na 7,37 % v auguste). Za značným medzimesačným znížením rozsahu evidovanej miery nezamestnanosti dokážeme identifikovať najmä spomalenie prítoku UoZ do evidencie, keď sa ich počet znížil medzimesačne o takmer 3 000 UoZ. Síce sa medzimesačne spomalil odtok UoZ z evidencie, napriek tomu sa miera evidovanej nezamestnanosti znížila najviac od vypuknutia pandémie, čo odráža postupné zotavovanie trhu práce.

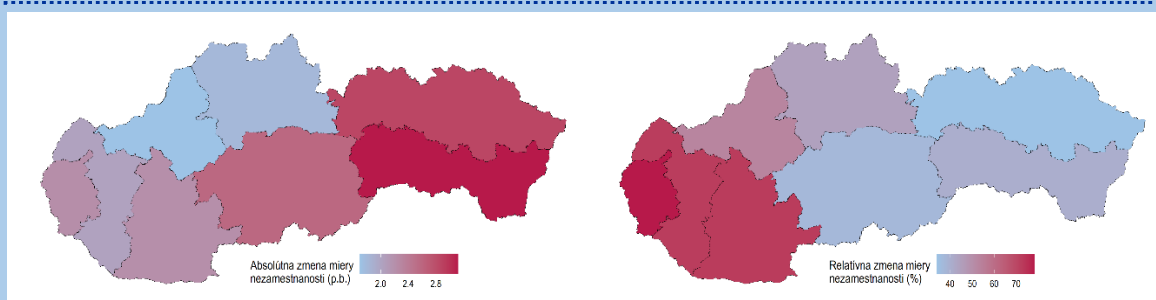
Tabuľka B3 Miera evidovanej nezamestnanosti v percentách a jej zmena (február 2020 – august 2021)

Kraj	február 2020	august 2021	absolútna zmena (v p.b.)	relatívna zmena (v %)
Bratislavský	2,83	5,05	2,22	78,45
Trnavský	2,80	4,83	2,03	72,50
Trenčiansky	3,21	4,91	1,70	52,96
Nitriansky	3,04	5,25	2,21	72,70
Žilinský	4,07	5,88	1,81	44,47
Banskobystrický	6,94	9,52	2,58	37,18
Prešovský	8,45	11,31	2,86	33,85
Košický	7,70	10,82	3,12	40,52
SR	5,05	7,37	2,32	45,94

Zdroj: ÚPSVaR a vlastné výpočty; Pozn.:Miera nezamestnanosti bola vypočítaná z počtu disponibilných UoZ.

Z údajov dostupných k 1. októbru 2021 vyplýva, že miera evidovanej nezamestnanosti rástla v porovnaní s februárom 2020 najvýraznejšie v absolútnom vyjadrení (v p.b.) v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji (nárast o 3,12 p.b., 2,86 p.b., respektíve 2,58 p.b.). V pomernom vyjadrení k hodnote z februára 2020 (v percentách) najmarkantnejšie vzrástla evidovaná miera nezamestnanosti v Bratislavskom (78,45 %, respektíve 2,22 p.b.) a Nitrianskom kraji (72,7 % respektíve 2,21 p.b.). Naopak, najnižšiu mieru nárastu nezamestnanosti v absolútnom vyjadrení zaznamenali úrady práce v Trenčianskom a Žilinskom kraji. Vzhľadom na fakt, že nezamestnanosť rástla na celom území SR a jej miera bola vo februári 2020 o niekoľko p.b. vyššia v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji oproti zvyšku SR, relatívny nárast miery nezamestnanosti je v týchto regiónoch podstatne nižší ako na západe SR (pozri posledný stĺpec v Tabuľke B3 a Graf B2).

Graf B2 Zmena miery evidovanej nezamestnanosti medzi februárom 2020 a augustom 2021

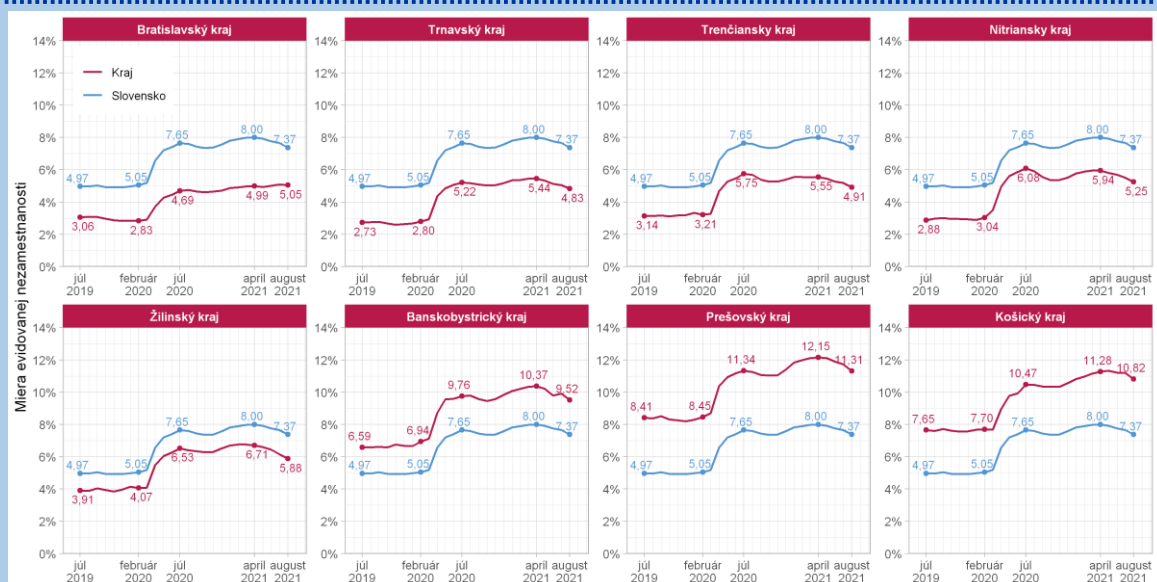

Zdroj: ÚPSVaR a vlastné prepočty

Záver z predchádzajúceho odseku potvrdzuje aj Graf B3. Zároveň však dokumentuje pokles miery evidovanej nezamestnanosti zaznamenaný v auguste 2021 vo všetkých krajoch. V Prešovskom a Košickom kraji evidujeme najvýraznejší medzimesačný pokles evidovanej miery nezamestnanosti zo všetkých krajov v absolútnom vyjadrení, a to o 0,39 p.b. (z 12,68 % na 12,29 %), resp. o 0,36 p.b. (z 12,21 % na 11,85 %). Napriek postupnému znižovaniu miery evidovanej nezamestnanosti na celoslovenskej úrovni, naďalej sledujeme pomerne výrazné rozdiely v jej rozsahu na krajskej úrovni. Kým kraje zo Západného Slovenska plus Žilinský kraj dosahujú značne podpriemernú úroveň evidovanej miery nezamestnanosti, tak Košický, Prešovský a Banskobystrický kraj naďalej výrazne zaostávajú. Vypuknutie pandémie, zdá sa, ešte zvýraznilo

disproporcie medzi jednotlivými krajinami. Kondícia trhu práce sa v nasledujúcich týždňoch a mesiacoch bude odvíjať tak od vývoja epidemickej situácie u nás, ako aj od jej stavu u exportných partnerov, s ktorými je slovenská ekonomika úzko prepojená. Indície postupného zvyšovania počtu nakazených za posledné dni doma ako aj v okolitých krajinách však naznačujú, že je namieste očakávať príchod ďalšej, v poradí tretej vlny pandémie, čo môže ovplyvniť aj situáciu na trhu práce.

Graf B3 Evidovaná nezamestnanosť v auguste 2021 zaznamenala výrazný pokles vo všetkých krajinách Slovenska

Zdroj: ÚPSVaR

Bibliografia

- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Chujac, T., Komadel, J., & Veselková, M. (2021b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 15)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.sk/wp-content/uploads/2021/08/ISP_2021_Prva_pomoc_update15_FINAL.pdf
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020a). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 4)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/09/isp_2020_prva_pomoc_update4_final.pdf
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 5)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/10/ISP_2020_Prva_pomoc_update5_final.pdf
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020c). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 6)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/11/ISP_2020_Prva_pomoc_update6_FINAL.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020a). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_final5.pdf

- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 2)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020covid_druha_aktualizacia.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020c). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 3)*. Dostupné na Internete: SIP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_august2020_aktual3_final.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., Veselková, M., & Vojtechová, B. (2020). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_20200615.pdf
- MPSVR SR. (2020). Z „Prvej pomoci +“ rezort vyplatí viac peňazí väčšiemu počtu žiadateľov, 28. 10. Dostupné na Internete: internetová stránka MPSVR SR: <https://bit.ly/32fm9RII>
- Úrad vlády SR. (2020). *Uznesenie č. 682/2020 a materiál č. 23088/2020*. Dostupné na Internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/18833/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 319/2021 a materiál č. UV-10558/2021*. Slovensko. Dostupné na Internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/19292/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 440/2021 a materiál č. UV-16464/2021*. Slovensko. Dostupné na Internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26308/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 72/2021 a materiál č. UV-2115/2021*. Slovensko. Dostupné na Internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25710/1>
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. (2021). *Oznámenie o možnosti predkladania žiadostí o poskytnutie finančného príspevku v rámci projektu "Prvá Pomoc" (aktualizácia č 18 - podmienky platné pre oprávnené obdobie od 01.02.2021)*. Dostupné na internete: https://www.pomahameludom.sk/pp_plus_docs/marec_2021_2/Oznamenie_aktualizacia_od_01022021_final.pdf.
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR. (2020). *Oznámenie o možnosti predkladania žiadostí o poskytnutie finančného príspevku v rámci projektu „Prvá pomoc“ (aktualizácia č. 13)*. Dostupné na Internete: https://www.pomahameludom.sk/pp_plus_docs/december/Oznamenie_nov_platnost_od_01102020_ver05.pdf